מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות את הדובר ואת הנמען בשיר ואת היחס ביניהם
- להכיר את מבנה השיר ואת האמצעים האמנותיים המרכזיים בו (אנפורה, חזרה, ניגוד)
- לדון בנושאי השיר: קטנות, ענווה והקשר בין אדם לאל

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנת השיר

1. ב – אלוהים
2. ב – אמן
3. ג – להיעשות קטנטנים מאוד
4. ב – שיר וגם פרק בתהילים
5. ג – להעצים את הניגוד בין קטנות האדם לגדולת האל
6. ב – קלילה וכמעט ילדותית

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – הבקשה היא להיות קטנטנים, לא בריאות ופרנסה.
2. נכון – זו אנפורה שמסגרת את השיר.
3. לא נכון – אין משקל קבוע, הלשון מדוברת.
4. נכון – כך מתואר בסיכום השיר.
5. לא נכון – מאירי ראה בשיר הזמנה לקרבה, לא קשר כוח.

חלק ג' – השלמת משפטים

1. קטנטנים
2. אמן
3. זרת
4. תהילים
5. הגענו לאלוהים

חלק ד' – התאמת אמצעי אמנותי לדוגמה

- 1 – ב (המילה "אמן" פותחת את שני הבתים)
- 2 – ד (המילה "קטנטנים" חוזרת ומדגישה את הבקשה)
- 3 – ה ("בגדל זרת" - מידה קטנה ומוחשית)
- 4 – ג (רשימת גלקסיות ושמשות מול קטנות האדם)
- 5 – א (מילים כמו "פצפונים" יוצרות אינטימיות והומור)

חלק ה' – ניתוח קצר

1. כי בדרך כלל מבקשים מאלוהים בריאות, פרנסה או גאולה, ולא קטנות וענווה.
2. היא יוצרת קרבה, חום והומור, ומרחיקה את השיר מתפילה רשמית.
3. לפי מאירי השיר מציע קשר אינטימי בין אדם לאל במקום יחסי כוח.

חלק ו' – כתיבה ומחשבה

1. תשובה אישית הכוללת התייחסות לשתי האפשרויות ולפחות דוגמה אחת מהשיר (כגון "קטנטנים", "בגדל זרת").
2. תשובה שמתארת את הניגוד בין "זרת" לבין גלקסיות ושמשות, ומסבירה שהוא מדגיש את הקטנות האנושית ואת גדולת הבריאה.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- דובר: בני האדם ("אנחנו"); נמען: אלוהים
- הבקשה: להיעשות קטנטנים, בגדל זרת
- דוגמה לאמצעי: אנפורה (אמן), חזרה (קטנטנים) או ניגוד (גלקסיות מול זרת)

טיפים להפעלה:

- מומלץ לקרוא את השיר בקול לפני התרגול ולהתמקד בלשון הילדותית
- אפשר לחלק לקבוצות: קבוצה אחת תתמקד בדובר ובנמען, קבוצה שנייה באמצעים האמנותיים
- לעודד דיון פתוח על הפרשנויות השונות (ענווה מול מחאה) בלי לקבוע תשובה אחת נכונה

דף תרגול: "מזמור" מאת אדמיאל קוסמן

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

השיר "מזמור" מאת אדמיאל קוסמן הוא פנייה אל אלוהים, שבה בני האדם מבקשים להיות קטנטנים וצנועים. בדף זה נתרגל את מבנה השיר, את הדובר והנמען ואת האמצעים האמנותיים שבו.

1 חלק א' – הבנת השיר

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי הנמען בשיר "מזמור"?

(א) אהובת הדובר (ב) אלוהים (ג) ילדי הדובר (ד) הקוראים

2. איזו מילה חוזרת כאנפורה בשיר ופותחת את שני הבתים?

(א) הללויה (ב) אמן (ג) זרת (ד) גלקסיות

3. מה מבקשים הדוברים מאלוהים בשיר?

(א) בריאות ופרנסה (ב) גאולה (ג) להיעשות קטנטנים מאוד (ד) עושר

4. מה כפל המשמעות של שם השיר "מזמור"?

(א) זמר ובית כנסת (ב) שיר וגם פרק בתהילים (ג) תפילה וקללה (ד) אין כפל משמעות

5. מהו תפקיד רשימת הגלקסיות והשמשות בשיר?

(א) לתאר טיול בחלל (ב) להראות שהאדם גדול (ג) להעצים את הניגוד בין קטנות האדם לגדולת האל

(ד) להציג ידע מדעי

6. כיצד מתואר הלשון בשיר?

(א) גבוהה ומליצית (ב) קלילה וכמעט ילדותית (ג) ארמית עתיקה (ד) משפטית ורשמית

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	השיר "מזמור" מבקש מאלוהים בריאות ופרנסה.	☐	☐
2	המילה "אמן" חוזרת בפתיחת שני הבתים ובסיום השיר.	☐	☐
3	השיר כתוב במשקל קבוע וחרוז סדיר.	☐	☐
4	הדוברים בשיר הם בגוף ראשון רבים, "אנחנו".	☐	☐
5	לפי גלעד מאירי, השיר מציג קשר של כוח בין האדם לאל.	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. הדוברים בשיר מבקשים מאלוהים שיעשה אותם _____ מאוד.

2. המילה " _____ " פותחת את שני הבתים בשיר וגם חותמת אותו.

3. הדוברים מתארים את עצמם כ"קטנטנים... בגדל _____ ".

4. שם השיר "מזמור" הוא גם שם של פרק ב _____ .

5. השיר לקוח מתוך ספרו של קוסמן " _____ ".

4 חלק ד' – התאמת אמצעי אמנותי לדוגמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. אנפורה	___	**א.** מילים כמו "פצפונים" יוצרות אינטימיות והומור
2. חזרה	___	**ב.** המילה "אמן" פותחת את שני הבתים
3. דימוי מן הגוף	___	**ג.** רשימת גלקסיות ושמשות מול קטנות האדם
4. ניגוד	___	**ד.** המילה "קטנטנים" חוזרת ומדגישה את הבקשה
5. לשון ילדית	___	**ה.** "בגדל זרת" - מידה קטנה ומוחשית

5 חלק ה' – ניתוח קצר

ענו בקצרה.

1. הסבירו מדוע הבקשה "להיות קטנטנים" נחשבת מפתיעה.

2. כיצד הלשון הילדותית משפיעה על האופי של השיר?

3. מה פירוש הפרשנות של גלעד מאירי לשיר כ"הזמנה לקרבה"?

6 חלק ו' – כתיבה ומחשבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו פסקה קצרה שבה תסבירו אם לדעתכם הבקשה "תעשה אותנו קטנטנים" מבטאת ענווה רוחנית או מחאה שובבה, והביאו דוגמה מהשיר לתמיכה בעמדתכם.

2. השוו בין תמונת האדם הקטן לתמונת האל הגדול בשיר, והסבירו כיצד הניגוד הזה תורם למשמעות השיר.

כרטיס יציאה

מי הדובר ומי הנמען בשיר "מזמור"?

מהי הבקשה המרכזית והמפתיעה בשיר?

ציינו אמצעי אמנותי אחד בשיר והסבירו את תפקידו.

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀